

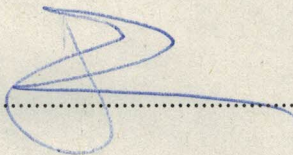
Javaslat a

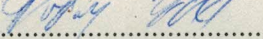
„Győri Keksz- és Ostyagyár szellemi és tárgyi hagyatéka”

települési/tájegységi/ágazati

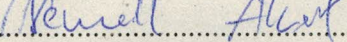
értéktárba történő felvételéhez

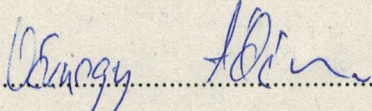
Készítette a Széchenyi István Egyetem
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar Értéktár Műhelye (magánszemély tagjai):

Dr. Bóka Zsolt (címetes mesteroktató, ügyvéd):..... (aláírás)

Csontos Zsolt (joghallgató):..... (aláírás)

Molnár Bajnok Barna (joghallgató):..... (aláírás)

Németh Ábel (joghallgató):..... (aláírás)

Várnagy Ádám (joghallgató):..... (aláírás)

Győr, 2025.03.04.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve: Dr. Bóka Zsolt, Csontos Zsolt, Molnár Bajnok Barna, Németh Ábel, Várnagy Ádám.

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Dr. Bóka Zsolt

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: Győri Keksz- és Ostyagyár szellemi és tárgyi hagyatéka

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:¹:

- agrár- és élelmiszergazdaság
- ipari és műszaki megoldások
- természeti környezet
- egészség és életmód
- kulturális örökség
- turizmus és vendéglátás
- épített környezet
- sport

a szakterületi besorolás indokolása: Magyarország első kekszgyára a Győrben működő Győri Keksz- és Ostyagyár (későbbi Győri Keksz Kft.) volt. A gyár, illetve annak ikonikus termékei, a kekszgyártás szellemi öröksége nagy szerepet töltött be a polgárok mindennapjaiban. Számos munkalehetőséget nyújtott a település lakóinak, illetve országosan, sőt nemzetközileg is ismert termékeivel emelte Győr város hírnevét. Jelentősége az élelmiszeriparon túlmutat, a helyi identitástudatra, társadalomra és kultúrára gyakorolt hatása vitathatatlan.

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

- igen
amely nemzetiség:²
- nem

4. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

A „Győri Keksz- és Ostyagyár szellemi és tárgyi hagyatéka” érték önmagában nem lokalizálható, Győr város egészét áthatja.

Az értékkel összefüggő gyár épületei közül az egykori készáruraktár található meg napjainkban is, immár új köntösben. A vasbetonkocka adja jelenleg az ország első innovációs és tudományos parkjának központját, amely a győri Széchenyi István Egyetem égisze alatt működik. A Győri Keksz- és Ostyagyár emlékét őrzi továbbá a gyár tiszteletére felállított ipartörténeti emlékhely, emlékoszlop, amely a 9025 Győr, Stromfeld utca 9. szám alatt található.

¹ Egy szakterületenkénti kategória megjelölése lehetséges.

² Kérjük, jelölje és nevezze meg, amennyiben magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó az érték.

5. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

- települési
- tájegységi
- ágazati

amely értéktár neve: Győri Értéktár

6. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

Az alább felsorolt forrásokra támaszkodva, azokat felhasználva ismert, hogy a bajor származású Koestlin Lajos üzletember nevéhez fűződik a Győri Keksz- és Ostyagyár elődjének, a Koestlin gyárnak az 1900-ban történő alapítása. Ez a gyár volt a jogelődje a nemzetközi hírű Győri Keksz- és Ostyagyár Nemzeti Vállalatnak, mely később Győri Keksz Kft. néven működött tovább egészen a gyár 2019-es bezárásáig.

A gyár kezdetben kézműves technológiával készítette a termékeit. A 20. század során a technológiai fejlődésnek köszönhetően modernizálták a gyártást, és a vállalat egyre nagyobb piacokat hódított meg. Az 1980-as évekre a Győri Keksz- és Ostyagyár az egyik legnagyobb magyar élelmiszeripari vállalat lett, termékei – például a *Pilóta keksz*, a *Győri Édes* vagy a *háztartási keksz* – szinte minden magyar háztartásban megtalálhatóak voltak, sőt ma is megtalálhatók! Az 1990-es évek privatizációs hulláma során a gyár külföldi tulajdonba került, ami új korszakot nyitott, de a hagyományos termékek továbbra is meghatározóak maradtak.

A gyár egyik legfontosabb értéke a minőség és a tradíció ötvözése. A termékek receptúrája generációkon átívelően megőrizte az eredeti ízeket, miközben a gyártási folyamatok folyamatosan fejlődtek. A Győri Keksz emellett az innovációban is élen járt, új termékekkel és ízekkel gazdagítva a kínálatot. Az édesiparban betöltött szerepe mellett a gyár fontos munkaadó is volt, jelentősen hozzájárulva Győr gazdasági fejlődéséhez.

A kekszgyár Győr munkaerőpiacában betöltött jelentőségét, az ott dolgozók elkötelezettségét, lelkesedését mutatja, hogy a Győri Keksz Nyugdíjasainak Alapítvány egészen 2024. év végéig segítette az egykori kekszgyári munkavállalókat, és közösségként működve színesítették a város mindennapjait.

A Győri Keksz- és Ostyagyár Győr városának egyik meghatározó ipari öröksége, amely gazdag történetével és egyedi termékeivel hozzájárult a város gazdasági fejlődéséhez. Tevékenységével a magyar édesipar ikonikus szereplőjévé vált, különösen a híres *Győri Édes keksz*ekkel, amelyek máig sokak számára a hazai ízeket idézik.

A cég több mint 300 féle terméke nem csupán a hazai fogyasztóknak szerzett örömet, de a különleges édességek a határon túl is nagy sikert arattak. Többek között az *Albert keksz*, a *Balaton szelet*, a *Bajnok szelet*, a *Negro*, valamint a *Pilóta keksz* gyártásával és forgalmazásával az üzem kivívta magának a nemzetközi elismerést is.

A Győri Keksz- és Ostyagyár nemcsak gazdasági, hanem kulturális szempontból is fontos szereplője a város életének. A gyár emblematisz épületei, valamint a helyi lakosok életében betöltött szerepe révén szervesen kapcsolódik Győr történetéhez. A gyár termékei a magyar gasztronómiai kultúra részévé váltak, így közvetetten a város kulturális identitását is erősítik. Az ipari örökség megőrzése érdekében számos kezdeményezés indult, például a gyár

történetét bemutató kiállítások és rendezvények, amelyek tovább mélyítik a kapcsolatot a város lakói és a gyár múltja között.

A Győri Keksz- és Ostyagyár ma is fontos emlékeztetője annak, hogy Győr nemcsak az ipar és a gazdaság, hanem a kultúra és a hagyományok terén is jelentős örökséggel rendelkezik.

A történeti áttekintésen, valamint a javasolt érték Győr városára gyakorolt gazdasági, társadalmi hatásainak bemutatásán túlmenően további érdekességek is alátámaszthatják a javasolt érték Győri Értéktárba történő felvételének létjogosultságát.

A *Bajnok szelet* a Győri Keksz- és Ostyagyár különleges terméke volt, amellyel a gyár kapcsolatba lépett egy eddiginél is szélesebb körrel, a labdarúgást kedvelőkkel. Az 1982/83-as szezonban a magyar futball bajnokság első osztályában a Győri ETO csapata (Rába ETO) volt a végső befutó, ezáltal másodjára is bajnok lett. A csapat szoros küzdelemben érte el a bajnoki címet a Ferencváros és a Honvéd előtt. A gyár a bajnoki sikerben bizakodva már a döntő mérkőzésen a stadionban árulta új terméket és a mérkőzés lefújása után mind a csapat bajnoki címe, mind a *Bajnok szelet* a város legszebb emlékei között marad meg az utókornak.

7. Indokolás az értéktárba történő felvétel mellett: A Győri Keksz- és Ostyagyár meghatározó szerepet játszott a város mindennapjaiban és részévé vált a település történelmének. Számos lakónak biztosított munkalehetőséget, a termékei (pl. *Győri Édes, Pilóta keksz, Negro cukorka*) országos szinten népszerűvé váltak. A 19-21. században elért jelentős élelmiszeripari érdemeiért és Győr városa mindennapi életében való megkerülhetetlen jelenléteért javasoljuk az értéktárba felvételt.

A Győri Keksz- és Ostyagyár szellemi hagyománya, az ikonikus termékek, a győriek által oly jól ismert és kedvelt kekszgyári illat mind-mind a Győri identitást erősítő momentumok, olyan tényezők, melyeket valamennyi győri polgár magáénak érezhet, a javasolt érték magas fokú asszociációs hatással bír a város határain túlmenően is.

8. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

<https://ipartortenet.hu/hu/ipartorteneti-emlekhelyek/gyori-kekszygyar/#2> (2025.02.25.)

<https://telex.hu/belfold/2023/05/22/szechenyi-egyetem-gyori-kekszygyar-edesipar-pilota-keksz> (2025.02.25.)

<https://regigyor.hu/ujvaros-sziget/gyori-keksz-1985/> (2025.02.25.)

<https://www.kisalfold.hu/helyi-ertek/2021/06/a-speci-titok-nyomaban-regi-gyori-csaladi-historia-a-legendas-kekszygyarbol> (2025.02.25.)

Szikra János: Ipari Trianon? A győri kekszgyár gyarmatosítása.

<https://www.epa.hu/01300/01343/00001/latlelet.html> (2025.02.25.)

9. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: -

III. MELLÉKLETEK

A korabeli képek másodközlések, a forrásuk a következő:

<https://ipartortenet.hu/hu/ipartorteneti-emlekhelyek/gyori-kekszgyar/> (2025.02.25)

Koestlin Lajos

* GYÖRI KEKSZ ÉS OSTYAGYÁR *

BAJNOK
1983

* TÖLTÖTT MÁRTOTT OSTYASZELET *
KARAMELLÁS ÍZESÍTÉSSEL *

**balaton
szel@t**

KAKAÓS BEVONÓMASSÁVAL
KÉSZÜLT TÖLTÖTT OSTYA

ETK 87113 4557

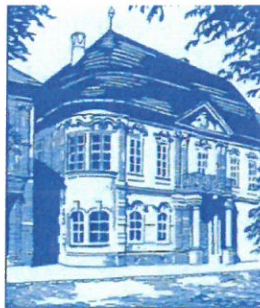
etilvanillint tartalmaz

GYÖRI
KEKSZ- ÉS OSTYAGYÁR

MSZ 20981 · 33 g

A javaslat fenti *készítői* az első oldali aláírásunkkal (és mint a javaslat *támogatói* a támogatói nyilatkozatunk aláírásával) hozzájárulunk az általunk benyújtott javaslatban megadott adatok kezeléséhez, továbbá a benyújtott teljes dokumentáció, a csatolt dokumentumok, a saját készítésű fényképek és a filmek felhasználásához.

Továbbá a javaslat fenti készítői nyilatkozunk, hogy a nem saját készítésű dokumentumok, fényképek tekintetében a jogszabályi védelmi idő lejárt, vagy az adott dokumentum tulajdonosa hozzájárult a térítésmentes szabad felhasználáshoz, amely magában foglalja a nyilvánosságra hozatalt a helyi (nemzeti) értékek adminisztrációja, archiválása és népszerűsítése érdekében. Továbbá vállaljuk, hogy azon jogtulajdonosokat, akiket minden törekvésünk ellenére sem tudunk fellelni vagy azonosítani, miután a szerzői jogukat hitelt érdemlően igazolták, a nevük feltüntetését indítványozzuk az illetékes nemzeti érték (helyi érték) bizottságnál, kiegészítve ezáltal a jelen javaslatunk tartalmát.

✉ 9022 Győr, Rákóczi Ferenc út 1. 9001 Pf: 648 ☎: 96/ 312-288, 518-742 ☎ /fax:518-742

E-mail: leveltar.gyor@gmail.com * honlap: <https://gyorileveltar.hu/>

Műszaki részleg: 9024 Győr Külső Baross Gábor út 61-63. ☎ /fax:423-654

Ikt.: 73/2025

Tárgy: Ajánlás a „Győri Kecs és Ostyagyár szellemi és tárgyi hagyatéka” Győri Értéktárba történő felvételéhez

Tisztelt Győri Értéktár Bizottság!

A Győri Kecs és Ostyagyár kiváló minőségű és nemzetközileg is népszerű élelmiszeripari termékeivel hozzájárult Győr város hírnevéhez és kulturális megítéléséhez. Az évek során a gyár sok nehézségen ment keresztül ám ennek ellenére is megtartotta elismertségét és biztos munkahellyel szolgált a győri polgárok számára. Továbbá a ránk maradt médiatartalmakból megállapítható, hogy a gyár és dolgozói között a kezdetektől fogva megmaradt a családi viszony, amivel a város közéletéhez is nagy mértékben hozzájárult.

A téma ismeretében a felterjesztést támogatom, mivel a Győri Kecs és Ostyagyár történelme során mind a város színvonalát növelte, mind a település polgárainak mindennapjaira is pozitív hatással volt. A kellemes visszaemlékezés fényében és a fentebb említett érvekre hivatkozva a

„Győri Keksz és Ostyagyár szellemi és tárgyi hagyatékát” méltónak tartom a Győri Értéktárba történő bekerülésre. Tisztelettel kérem ennek támogatását!

Győr, 2025.március 5.

Tisztelettel:

Bagó Zoltán Péter PhD
levéltárigazgató

Győr-Moson-Sopron Vármegyei Kereskedelmi és Iparkamara székháza
H-9021 Győr, Szent István u. 10/a.
Tel.: +36 96/520-274 • ipartortenet@ipartortenet.hu
www.ipartortenet.hu

Győri Értéktár Bizottság

Tárgy: Ajánlás

"Győri Keksz-és Ostyagyár szellemi és tárgyi hagyatéka"

Tisztelt Értéktár Bizottság!

A Győri Ipartörténeti Alapítvány feldolgozta Győr Ipari múltjában jelentős vállalatok történetét, melyet az „Iparváros” című könyvben összegeztünk.

Győr ipartörténetében, azon belül is az élelmiszeriparban kiemelkedő jelentősége volt a győri kekszgyártás kezdetének. Az addigi malomipari végtermék a liszt feldolgozásával új termékek jelentek meg a monarchia piacain. Ezek a termék idővel minőségi szinonimaként vonultak be a köztudatba. Győriek körében még ma is Koestlin („Köszlin”) gyárként emlegetett üzem dinasztiaiknak adott munkát több, mint egy évszázadon át. A győri keksz elnevezés ma is jól hangzik, márkánévként a minőségi termékekhez sorolják. Kár, hogy városunkhoz már csak az elnevezésében kötődik.

Ezért is fontos, hogy minden emlék, tárgy, irat, ehhez a márkához kötődő érték megőrzését biztosítsuk.

Alapítványunk nevében ajánljuk a "Győri Keksz-és Ostyagyár szellemi és tárgyi hagyatéka" címen előterjesztett javaslatot elfogadásra.

Tisztelettel!

Miklós Lajos

kuratóriumi elnök